

ČR sice nehraje roli vstupní brány pro čínské investice do Evropy, zájem Číny však nepolevuje

Ve srovnání se začátkem milénia se Čína stala mnohem aktivnějším hráčem na globální ekonomické scéně. V evropském kontextu se sice stále jedná o relativně nového investora, avšak jeho asertivní nástup se nedá přehlédnout. Od roku 2010 se hodnota čínských investic v Evropě navýšila o 1500 procent a i když mnohé z nich mohou přispět k ekonomickému rozvoji (především infrastruktury), některá investiční rozhodnutí z posledních dvou let týkající se cílených snah o převzetí technologických a strategických firem vzbuzují stále živější diskuse o jejich skutečném cíli. Objektem tohoto zvýšeného zájmu se za významné politické podpory stala i Česká republika, která by v reakci na tyto aktivity, jež principiálně vycházejí z centrálně řízené hospodářské politiky, měla podle našeho názoru zavést mechanismus na ochranu strategických firem.

Od roku 2015, kdy započal velkolepě pojatý restart česko-čínských vztahů, měly čínské investice převážně podobu kapitálových vstupů a akvizic, které se z velké většiny nepodílejí na budování nových závodů na “zelené louce” a vytváření pracovních pozic. A to i přestože pompézní deklarace o očekávaných investicích při návštěvě prezidenta Si Ťin-pchinga v Praze v roce 2016 ze strany nejvyšších státních činitelů vzbudily vysoká očekávání.

Nicméně některé z těchto již uskutečněných investic naznačují, že jejich podoba a oblast zájmu může být vedena strategickým kalkulem. Nejvíce viditelným aktérem na scéně je v tomto ohledu čínská investiční skupina CEFC China Energy Company Limited (CEFC), jejíž zakladatel sám přiznává, že korporátní priority firmy vyplývají z čínské národní strategie. Jak v říjnu nastínil prezident Si Ťin-pching během 19. kongresu Komunistické strany Číny, do roku 2050 by se Čína měla stát moderní socialistickou velmocí se zásadním celosvětovým vlivem. Je vysoce pravděpodobně, že pro dosažení této dlouhodobé vize by ji v tom mohly pomoci cílené investice do strategických firem v západní Evropě, včetně České republiky.

Dosavadní rozmanitost investičního portfolia CEFC taktéž napovídá, že Čína je stále v procesu seznamování se s místním prostředím a navazováním nových kontaktů. Jako rozvíjející se

investor postupně sbírá poznatky o domácím trhu a upravuje svou strategii podle aktuálních potřeb.

Dá se předpokládat, že některé z realizovaných pobídek byly zřejmě vedeny s cílem získání know-how, jako tomu mohlo být u mediálního domu Empressa Media a Médea Group, kde se jednalo o nabytí zkušeností s českými médii a případně i s EU regulacemi. CEFC sice tuto investici posléze přehodnotila a z podniku se stáhla, avšak nabitě zkušenosti nyní bude moci zúročit při případných dalších investicích v oblasti médií. V poslední době se ukazuje, že aktuální zájem se soustředí na mediální agenturu Central European Media Enterprises (CME), která kontroluje televizi Nova a další stanice.

Oproti tomu případ již delší dobu plánovaného navýšení podílu CEFC ve finanční společnosti J&T Finance Group na 50%, která je mimo jiné aktivní v Rusku, Slovinsku nebo Chorvatsku, vytváří jedinečnou příležitost pro cílené investice do budoucna. Mohlo by se tak dít skrze společný fond s možností financovat projekty do výše 5 miliard eur.

Dále společnost Travel Service, kde CEFC vlastní necelý poloviční podíl, hodlá v blízké ovládnout většinový podíl v Českých aeroliniích ČSA.

U jiných investic jako je třeba nákup fotbalového klubu Slavie Praha byl naopak kladen důraz na budování pozitivního obrazu a navazování potřebných kontaktů v odlišných sférách společnosti. Z těchto příkladů je zjevné, že zájem Číny investovat v zahraničí může být veden nejen ekonomickým motivem, ale i strategickou úvahou. V souladu s reorientací čínské produkce na sofistikovanější výrobu a služby má Čína eminentní zájem na získávání nových technologií a inovací při naplňování desetiletého plánu „Made in China 2025“ z roku 2015, který má Číně zajistit technologické vedení v průmyslové výrobě.

Z tohoto důvodu ochrana před akvizicemi majícími za cíl získání cizího duševního vlastnictví a zahraničních technologií se stává být stále naléhavější i s ohledem na nedávný případ české firmy HE3DA, která podniká v oboru baterií a ukládání elektrické energie. Její dceřiná společnost HE3DA Technologies, založena za účelem společné výroby s čínským koncernem CDG, aktuálně řeší soudní spor kvůli předkupního práva a snaze získat přístup k citlivým informacím.

Na toto riziko vyplývající z čínských investic nepřímo reaguje i Evropská unie. Spouštěčem pro diskusi o nastavení právního rámce na ochranu strategicky důležitých společností se stal nákup německého výrobce robotů Kuka čínskou Mideou v roce 2016. Nejvyšší představitelé Francie, Itálie a Německa posléze apelovali na šéfa Evropské komise Jean-Claude Junckera, aby se tímto problémem začal zabývat. V návaznosti na to Evropská komise spustila v polovině září 2017 proces, na jehož konci by členské státy měly mít možnost ochránit strategicky důležité společnosti před nestandardním ekonomickým chováním třetích zemí. Diskuze o tomto mechanismu probíhá i ČR a otázka čínských investic v ní určitě bude sehraje svou roli.

Tento text je druhým ze série příspěvků, které vznikly v rámci projektu “[Comparing the Czech-Polish approach to China: Assessing both challenges and opportunities from a security-minded perspective](#)” podpořeného Česko-polským fórem fungujícím při Ministerstvu zahraničních věcí České republiky.